

РЕШЕНИЕ

№ 23

гр. Бургас, 25.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на двадесет и девети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Илияна Т. Балтова
Янко Н. Новаков

при участието на секретаря Елена П. Георгиева
като разгледа докладваното от Павел Ал. Ханджиев Въззивно търговско дело
№ 20242001000009 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 183 от 06.06.2023 г., постановено по т.д. № 430/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас:

(1) е осъдено “В.” ЕООД да заплати на “Б. е. а.” ЕООД сумата 65 000 лв. – изтекла мораторна лихва върху главница в размер на 250 000 лв., платена на отпаднало основание по развален предварителен договор от 27.09.2019 г., дължима за периода от 11.05.2020 г. до 02.12.2022 г., заедно със законната лихва върху главницата от 250 000 лв., считано от 06.12.2022 г. до пълното изплащане;

(2) присъдени са в полза на “Б. е. а.” ЕООД съдебни разноски в размер на 9621,16 лв. и

(3) е отхвърлен искът за изтекла мораторна лихва за периода 08.05.2020 г. – 02.12.2020 г. за горницата над уважения размер до претендирания размер от 65 208,33 лв.

Срещу решението е подадена въззивна жалба (неправилно озаглавена “частна жалба”) от ответника “В.” ЕООД. Поддържа се в жалбата, че решението е неправилно и незаконосъобразно, постановено в нарушение на материалния закон, при необоснованост на изводите на съда.

Изразява се несъгласие с извода на съда, че датата на предявяването на исковата молба по т.д. № 155/2020 г. на БОС се явява дата на връчване на

покана за плащане по смисъла на чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Поканата следвало да се счита връчена на датата, на която на ответника е връчена исковата молба. Това бил моментът, в който той узнал за претенцията против него. Ето защо ответникът е изпаднал в забава не на 11.05.2020 г., а на 07.06.2020 г.

Окръжният съд приел, че отговорността по чл. 86 ЗЗД има обективен характер, тъй като вредата на кредитора се предполага с оглед естеството на паричното задължение, спрямо което не може да има невъзможност за изпълнение (чл. 81, ал. 2 ЗЗД). Съдът следвало да обсъди дали причинената от длъжника вреда не се дължи на поведението на кредитора (чл. 83, ал. 1 ЗЗД), при което съдът можел да намали обезщетението или да освободи длъжникът от отговорност. По молба на кредитора били запорирани вземанията на длъжника от “П. 007” ЕООД, това лишило длъжникът от възможността да се разпорежда със запорираното вземане и довело до неизпълнение, за което кредиторът “Б. е. а.” ЕООД е отговорен.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил отговор от ищеца “Б. е. а.” ЕООД. Жалбата се оспорва като неоснователна и се иска потвърждаване на обжалваното решение.

Апелативен съд - Бургас, като взе предвид оплакванията и доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази закона, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирана да обжалва страна, срещу акт, подлежащ на обжалване, и с определение от 23.01.2024 г. е приета за разглеждане по същество.

Окръжен съд – Бургас е бил сезиран с искова молба от “Б. е. а.” ЕООД против “В.” ЕООД. Ищецът изложил твърдения, че с влязло в сила съдебно решение ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата 250 000 лв., дадена на отпаднало основание – развален предварителен договор от 27.09.2019 г. Ответникът не е предприел действия за изпълнение на задължението по съдебното решение. Задължението било ликвидно и изискуемо и тъй като не било изплатено, за ищеца възникнали вреди за времето на забавата – от датата на разваляне на договора (08.05.2020 г., когато било изпратено изявлението, обективизирано в исковата молба по т.д. № 155/2020 г.) до датата на предявяване на настоящата искова молба, както и от завежданото на този иск до пълното изплащане на сумата. Обезщетението се дължало по силата на закона – чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Отправено е искане да се осъди ответника да заплати на ищеца сумата 65 208,33 лв., дължима на осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД за забавено изпълнение за плащане на присъденото сума от 250 000 лв., заедно със обезщетение за забава от датата на предявяването на иска до пълното изплащане на задължението.

Ответникът не представил отговор на исковата молба. След срока за отговор депозирал писмено становище, с което оспорил претенциите.

С обжалваното решение окръжният съд присъдил в полза на ищеца

сумата 65 000 лв. – изтекла мораторна лихва върху главница в размер на 250 000 лв. за времето от 11.05.2020 г. до 02.12.2022 г., както и законната лихва върху главницата от 250 000 лв. за времето от 06.12.2022 г. до пълното изплащане на сумата. Присъдени са разноски. Отхвърлен е искът за разликата над 65 000 лв. до 65 208,33 лв.

При извършената служебна проверка съгласно правомощията по чл. 269 ГПК Апелативен съд – Бургас констатира, че постановеното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

По същество:

С исковата молба, по повод на която е образувано т.д. № 155/2020 г. на Окръжен съд – Бургас, ищецът “Б. е. а.” ЕООД отправил изявление до ответника и негов съконтрагент “В.” ЕООД за разваляне на сключения между тях предварителен договор за продажба на недвижими имоти и поискал осъждане на ответника да му върне получената по разваления договор сума в размер на 250 000 лв. Исковата молба е изпратена до съда на 08.05.2020 г., а е получена от ответника на 01.06.2020 г. След инстанционен контрол искът за сумата 250 000 лв. е бил уважен на осн. чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД. Ищецът не е претендирал обезщетение за забава.

С ТР № 5/2017 г. на ОСГТК на ВКС е дадено задължително тълкуване по въпроса: При връщане на дадено при начална липса на основание в хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, от кой момент се дължи обезщетението за забава? Част от мотивите на тълкувателното решение са изцяло относими към хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД. Разяснено е от ОСГТК на ВКС, че задължението за връщане на даденото при начална липса на основание, в хипотеза на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, е безсрочно – правоотношението е с извъндоговорен характер, то не възниква в резултат на съгласуване на воите на правните субекти и не е мислимо страните да са определили предварително срок за изпълнение; такъв няма определен и в закона. При неизпълнение на парични задължения, за да изпадне длъжникът в забава, е необходима покана на кредитора, когато няма уговорен срок за изпълнение. Изключението е изрично предвидено в чл. 84, ал. 3 ЗЗД – само при задължения от непозволено увреждане, когато длъжникът се смята в забава и без покана. Длъжникът ще изпадне в забава и ще дължи обезщетение от момента, в който е получил поканата на кредитора. Когато кредиторът е дал в поканата допълнителен срок за изпълнение, забавата ще настъпи с изтичането на този срок.

И в хипотезата на връщане на даденото на отпаднало основание (чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД) задължението е безсрочно и длъжникът ще изпадне в забава от момента, в който е получил поканата на кредитора.

В конкретната хипотеза длъжникът е получил поканата да върне сумата 250 000 лв., която му е била дадена по силата на разваления предварителен договор, на 01.06.2020 г. На тази дата той е получил преписи от исковата молба и приложенията към нея по т.д. № 155/2020 г. на БОС. От 01.06.2020 г.

длъжникът е изпаднал в забава, тъй като в исковата молба няма даден допълнителен срок за изпълнение.

От деня на забавата (01.06.2020 г.) съгласно чл. 86, ал. 1 ЗЗД във връзка с чл. 84, ал. 2 ЗЗД до предявяването на иска по настоящото дело (02.12.2022 г.) ответникът дължи на ищеца обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата. При съобразяване темпоралното действие на ЗМДВИПОРНС от 13.03.2020 г. и разпоредбата на чл. 6 от същия закон, която има императивен характер, в общия размер на обезщетението не следва да се включва законна лихва за периода 01.06.2020 г. - 13.07.2020 г. През този период по силата на закона лихва за забава не тече. Изчислена с калкулатора на адрес: https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html, законната лихва върху главница от 250 000 лв. за периода 14.07.2020 г. - 01.12.2022 г. възлиза на 60 486,10 лв. ПредяВ.ят иск е основателен до този размер и за този период от време. Възражението за намаляване на обезщетението на осн. чл. 83, ал. 1 ЗЗД е неоснователно, тъй като тази разпоредба не намира приложение по отношение на обезщетение за забава за неизпълнение на парично задължение. За разликата над 60 486,10 лв. до уважения от първата инстанция размер от 65 000 лв. и за различен период, за който се изчислява лихвата, претенцията е неоснователна. В тази част решението ще се отмени и искът ще се отхвърли.

На осн. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, считано от датата на предявяване на настоящия иск 02.12.2022 г. до пълното изплащане на сумата, ответникът дължи законната лихва. В тази част решението е правилно.

Поради частичната отмяна и отхвърляне на исковата претенция произнасянето на първоинстанционния съд по разноските следва да се измени. Тъй като съразмерно с уважената част от иска ищецът има право на разноски за първата инстанция в размер на 8952,94 лв., първоинстанционното решение ще се отмени в частта, с която на ищеца са присъдени разноски над този размер.

Съразмерно с отменената част от решението за въззивната инстанция въззиваемата страна има право на разноски в размер на 1120 лв.

Мотивиран от изложеното и на осн. чл. 270, ал. 3, изр. 3 ГПК, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 183 от 06.06.2023 г., постановено по т.д. № 430/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, **в частта**, с която е уважен искът на “Б. е. а.” ЕООД против “В.” ЕООД за осъждане на ответника да заплати на ищеца разликата над сумата 60 486,10 лв. до сумата 65 000 лв., представляваща изтекла мораторна лихва върху главница в размер на 250 000 лв., платена на отпаднало основание по развален предварителен договор от 27.09.2019 г., както и в частта, с която мораторната лихва е присъдена за времето от 11.05.2020 г. до 13.07.2020 г., като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ иска на “Б. е. а.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Шумен, ул. Кн. Б. П. № 9, вх. 2, ет. 3, ап. 5, против “В.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Б. № 16, ет. 1, за разликата над размера от 60 486,10 лв. до размера от 65 000 лв., представляваща изтекла мораторна лихва върху главница в размер на 250 000 лв., платена на отпаднало основание по развален предварителен договор от 27.09.2019 г., както и в частта, с която мораторната лихва е присъдена за времето от 11.05.2020 г. до 13.07.2020 г.

ОТМЕНЯ решение № 183 от 06.06.2023 г., постановено по т.д. № 430/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, **в частта**, с която е осъдено “В.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Б. № 16, ет. 1, да заплати на “Б. е. а.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Шумен, ул. Кн. Б. П. № 9, вх. 2, ет. 3, ап. 5, разноски за първоинстанционното производство в размер над 8952,94 лв.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 183 от 06.06.2023 г., постановено по т.д. № 430/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, в останалата част.

ОСЪЖДА “В.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Бургас, ул. Б. № 16, ет. 1, да заплати на “Б. е. а.” ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. Шумен, ул. Кн. Б. П. № 9, вх. 2, ет. 3, ап. 5, сумата 1120 лв. – разноски за въззивното производство.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____